

Srbija: Sve ucestaliji napadi na Rome

Author: [IWPR Balkans](#)

Vlasti u Srbiji ne cine dovoljno da zaustave sve ucestalije napade na Rome

U predvecerje poslednjeg dana oktobra, u parku beogradskog naselja Medakovic, trojica napadaca presrela su i mucki pretukla Roma Sabana Mujarica. Svoju surovu 'igru' dovrtili su na obliznjem igralistu, gde je ranije zapaljena vatra, i nesrecnog mladica bacili u plamen. Mujaric je cudom preziveo. Ali, na njegovom telu ostali su ogromni oziljci od opekotine koje vreme nikada nece moci da izleci.

Samo nekoliko dana kasnije, nadomak nadvoznjaka na autoputu Beograd - Zagreb u Novom Beogradu, otkriveno je bezivotno telo Drakceta Maksimovica, starog 35 godina. Zrtva, takodje romske nacionalnosti, preminula je od batina posle napada grupe nasilnika, dok je njegov prijatelj zadobio lakse povrede.

Napadi na romsku manjinu u Srbiji sve su ucestaliji u poslednjih nekoliko godina. Sudeci po podacima drustva "Rom" iz Beograda, od demokratskih promena u zemlji, oktobra 2000.godine, pretuceno je oko 46 Roma. "Mi smo dobra meta jer smo nezasticeni", zali se Dragan Stankovic predsednik drustva "Rom". On dodaje da ima mnogo slucajeva za koje se ne zna, jer zrtve iz straha ne smeju da prijave policiji da su napadnute.

Natasa Kandic, direktor Fonda za humanitarno pravo, FHP, kaze da slucajevi nekaznjenog nasilja ukazuju na to da drzavi nije stalo da obezbedi sigurnost za ovu manjinu. Ona je pozvala drzavne organe da zaustave i sprece delovanje pojedinaca i grupa koje zastupaju ideje zasnovane na etnickoj i rasnoj mrznji.

Analiticari u Beogradu objasnjavaju porast napada na Rome netolerancijom prema svemu sto nije srpsko i sve vecom nezaposlenoscu. Opste je uverenje da se iza napada na Rome kriju skinhedsi. Ovaj pokret, poznat po agresivnosti i rasnoj netrpeljivosti, nastao je u drzavama istocne i centralne Evrope nakon pada komunizma.

Prvi dogadjaj koji je u srpskoj javnosti skrenuo ozbiljnu paznju na ovu grupaciju bilo je prebijanje na smrt Dusana Jovanovica decaka romske nacionalnosti 1997.godine.

Od tada su incidenti sve ucestaliji. U februaru prosle godine skinhedsi su izlepili Kulturni centar "Rex" kukastim krstovima, SS simbolima i antisemitskim nalepnicama i posterima. Veruje se da su bili isprovocirani organizovanjem izlozbe u Rexu: " Beogradjani - Romi u Beogradu od pocetka XX veka do danas".

Skinhedsi su, kako se nezvanicno prica, odgovorni i za smrt Dragana Maksimovica, poznatog beogradskog glumca, koji je mada srpske nacionalnosti, imao tamniju boju kože, sto je bio dovoljan razlog da ga na smrt pretuku u prisustvu brojnih svedoka.

Radnici beogradske sluzbe za odrzavanje cistoce, koje uglavnom cine gradjani romske nacionalnosti, zbog cestih napada grupa skinhedsa zatrazili su policijsku zastitu. Napadi se najcesce desavaju u prigradskim cetvrtima Beograda u koje redje zalazi policija, a dosadasnje mete napada su i ucenici.

Tako su samo u oktobru 2001, u roku od osam dana, registrovana tri odvojena napada na ucenike skole za osnovno obrazovanje odraslih "Braca Stamenkovic" u Beograda, kao i ucenici osnovne skole "Petar Petrovic Njegos".

Dragan Stankovic opisuje nedavni slucaj kada je 13-godisnja Romkinja napadnuta na povratku iz skole, posecena 17 puta, a jedan od napadaca, po opisu skinheda, okrvavljeni noz lizao je recima "sto je slatka ciganska krv".

Psiholozi objasnjavaju da je "plodno" tle za razvijanje agresije prema Romima, ali i pripadnicima drugih nacionalnosti kod mladih, kriza vrednosnog sistema, licnog i drustvenog.

S jedne strane, desetogodisnja beda izazvana ratovima na tlu bivse Jugoslavije i Milosevicev rezim koji je negovao atmosferu netolerancije i netrpeljivosti prema manjinama, s druge strane beznadeznost i odsustvo vizije buducnosti, pojacavaju agresivnost.

Napadi na Rome nisu samo fizicke prirode. Pre izvesnog vremena u intervjuu za dnevni list "Danas", pojavila se izjava Sinise Vucinica, predsednika Radikalne stranke "Nikola Pasic", bliske Milosevicevom rezimu.

Upitan zasto je pre intervjuja izjavio da su svi Romi lopovi, Vucinic odgovara: "Cigani su najgori lopovi i banditi. Svi ovi borci za nekakva ljudska prava samo su najobicniji foliranti. Pa, sto neko od tih ljubiteja ljudskih prava svoju kcerku ne uda za Ciganina!".

Antiromsko raspolozenje medju obicnim Srbima nije neuobicajeno, ali malo je onih koji imaju tako ekstremna misljenja.

Goran Svilanovic, jugoslovenski minister inostranih poslova i predsednik Gradjanskog saveza Srbije, konstatovao je da danas u Srbiji i dalje vlada govor mrznje prema pripadnicima drugih naroda i veroispovesti i apelovao je na ljude u DOS i medijima da prekinu takvu politiku. On je predlozio liderima DOS-a da usvoje Povelju o ljudskim pravima gradjana Srbije, koja bi bila sastavni deo novog ustava Srbije.

Jugoslovensko ministarstvo nacionalnih i etnickih zajednica pozvalo je javnog tuzioca da podigne optuznicu protiv nekih glasila i politicara zbog raspirivanja nacionalne mrznje i netrpeljivosti. Na rezultate se, medjutim, jos ceka.

U medjuvremenu siri se nemir medju romskim stanovnistvom, koje samo na teritoriji Beograda zivi u oko 150 nehigijenskih naselja, a beskućnicima se ne zna ni broja.

U romskom naselju Deponija kod Pancevackog mosta, u nemogucim uslovima zivi oko 200 romskih porodica, u kucama sklepanih od kartona i lima na gomili djubreta i suta. Njihova deca se igraju po barama gde se izlivaju fekalije iz obliznjih septickih jama.

Zbog napada skinheda, Romi su poceli da se iseljavaju iz Ceske, Rumunije, Poljske. Stankovic zakljucuje da Romi iz Srbije ne nameravaju da odu u azilante jer, kako kazu, Srbija je njihova zemlja, rezervne nemaju i zato ce se boriti za svoja prava kako bi ponovo mirno mogli da zive u njoj.

Suzana Sudar je novinar beogradskog nedeljnika "Oko".

Focus: Balkans: Regional Reporting & Sustainable Training

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/srbija-sve-ucestaliji-napadi-na-rome>